

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye 2018 yılında, yanlış ekonomi politikaları nedeniyle, cari açığı artan, iç ve dış borcu gittikçe yükselen, gelir adaletsizliği derinleşen, milli para primi giderek değer kaybeden bir ülke olmaya başlamıştır. 2018 yılında başlayan ekonomik kriz, kendisini en çok döviz kurları ve merkez bankasının döviz rezervi üzerinden hissettirmiştir. Merkez bankasının verilerine göre Ocak 2018 tarihinde 3.77 seviyesinde bulunan dolar kuru, 2018 yılı Ağustos ayında 6.41'e çıkmış, yılsonunu ise 5.29 seviyesinde kapatmıştır. Türk lirasının büyük oranda değer kaybetmesi ile 2018 yılında başlayan ekonomik krizin etkisi artmış, devamında özellikle sanayi üretiminde daralma ile birlikte büyümede gerileme yaşanmıştır. Ekonomideki bu kötü tablo çok sayıda iflasın yaşanmasına, işsizliğin ve enflasyonun fırlamasına neden olmuştur.

Bunun yanında, 2018 yılında parlamenter rejimden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte kuvvetler ayrılığı ilkesi yara almış, ülke giderek tek kişinin istek, direktif ve düzenlemeleri ile yönetilir hale gelmiştir. Bu durum, hem demokrasiye darbe vurmuş hem de pek çok alanda olduğu gibi ekonomide var olan kriz ortamını daha da büyümüştür. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesinin ardından, iç ve dış siyasetteki öngörüsüz ve basiretsiz politikalar sonucunda ülke, adeta bir çıkmaza sürüklenmeye başlamıştır. Avrupa Birliği ile ilişkiler bozulmuş, mülteci politikasında çok temel yanlışlıklar yapılmış, temel hak ve özgürlükler konusunda ağır ihlaller yaşanmış, yargının bağımsızlığı hükümetin müdahaleleri ile yok edilmiş, basın özgürlüğü kısıtlanmıştır. 2018 yılında başlayan bu ekonomik kriz, Covid-19 salgın sürecinin iyi yönetilmemesi ile birleşmiş ve ekonomik buhrana dönüşmüştür.

Türkiye bugün ekonomik ve sosyal dengelerin alt üst olduğu, ağır ekonomik sorunları olan bir ülke haline gelmiştir. Türk lirası, döviz karşısında çok fazla değer kaybetmiş, enflasyon fırlamış, hayat pahalılığı günden güne daha fazla artmıştır. Ekonomik olarak yaşanan bu savrulma, gelir dağılımındaki adaletsizliği tetiklemiş, orta ve dar gelirli kesim hızla yoksullaşmıştır.

Bir ülkede, milli gelirin dağılımının adaletli olup olmadığı, uluslararası bir hesaplama yöntemi olan Gini Katsayısı ile ölçülmektedir. 0 ile 1 arasında değer alan Gini Katsayısı, 1'e yaklaştıkça gelir dağılımının bozulduğunu göstermektedir. Herkesin aynı gelire sahip olduğu toplumlarda Gini katsayısı sıfır olurken, gelirin tamamının bir kişide toplanması durumunda Gini katsayısı 1'e çıkmaktadır. Türkiye'de 2013 yılında 0.400 olan Gini katsayısı, 2018 yılında 0.408'e, 2022 yılında ise 0.415'e yükselmiştir. Gini katsayısındaki bu artış, gelir dağılımındaki adaletsizliğin daha da derinleştiğini göstermektedir.

Ülkemizde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan "Gelir ve Yaşam Koşulları" istatistiklerine bakıldığında, geliri artan tek kesimin, toplumun en zengin %20'lik kesimi olduğu göze çarpmaktadır. Bunun dışında kalan kesimlerin tamamının geliri düşmüştür. Gelir dağılımının son 5 yıldaki dağılımına baktığımızda, En yoksul %20'lik kesimin gelirden aldığı pay 2018 yılında %6.14 iken bu oran 2022 yılında %6.04'e düşmüştür. En zengin 20'lik kesimin gelirden aldığı pay 2018 yılında %47.58 iken 2022'de bu oran %48.01'e yükselmiştir. Son 10 yıla baktığımızda ise 2013 yılından en yoksul %20'lik kesimin gelirden aldığı pay %6.01, en zengin kesimin

gelirden aldığı pay ise %46.6'dır. Yani toplumun dar gelirli kesimi 10 yıl öncekinden daha yoksuldur ve alım gücünde ciddi bir düşüş olmuştur. En zengin %20'lik kesim ise 10 yılda daha da varlıklı hale gelmiştir.

Nitekim, emekli ve kamu çalışanlarının maaşları döviz ve altın karşısında neredeyse yüzde 50 oranında erimiş, dolayısıyla alım güçleri de düşmüştür.

2013 yılında 923 TL olan en düşük emekli maaşı ile 485 dolar ve 11 gram altın alınabilirken bugün 7 bin 500 TL'lik emekli maaşı ile 278 dolar ve 4 gram altın alınabilmektedir.

2013 yılında, 1.904 TL olan en düşük memur maaşı ile 1000 dolar ve 23 gram altın alınabilirken bugün 20 bin 352 TL'lik en düşük memur maaşı ile 755 dolar ve 12 gram altın alınabilmektedir.

2013 yılında, 804 TL olan asgari ücret ile 423 dolar ve 10 gram altın alınabiliyorken, bugün de 11.402 TL olan asgari ücretle 420 dolar ve 6 gram altın alınabilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun, iktidarın baskı ve müdahaleleriyle sansürleyerek açıkladığı verilere göre bile son 10 yılda toplumun %80'i hızla yoksullaşmakta, işçi, memur ve emeklilerin alım güçleri düşmekte, gelir dağılımındaki makas her geçen yıl daha da açılmaktadır. Buna rağmen AKP iktidarı tarafından gelir dağılımındaki artan eşitsizliği durduracak bir ekonomi planlaması yapılmamaktadır. Oysa gelir dağılımındaki adaletsizliğin eğitimden sağlığa, barınmadan sosyal hayata kadar her alanda fırsat eşitliğini, birçok temel hak ve hürriyeti ortadan kaldıran ağır sonuçları vardır. Bu nedenle ülkemizde artan gelir adaletsizliğini engelleyecek tedbirlerin hızla alınması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ülkemizde gelir dağılımındaki adaletsizliğin sebeplerinin araştırılması, bu sebeplerin ortadan kaldırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve gelir adaletsizliğinin kısa ve uzun vadede ortaya çıkabilecek sonuçları karşısında alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Ömer Fethi Goner

Kiyele

Dr. Hızır Çiçek
Antalya Mh

Serhan Sarı

Belmez

Kadim Durmuş
Doket Mh

Deniz YÜCEL
İzmir Milletvekili

Nail

Kocali

Veli Ağbaba
Molotya Mh

ÖZET

Bir ülkede, milli gelirin dağılımının adaletli olup olmadığı, uluslararası bir hesaplama yöntemi olan Gini Katsayısı ile ölçülmektedir. 0 ile 1 arasında değer alan Gini Katsayısı, 1'e yaklaştıkça gelir dağılımının bozulduğunu göstermektedir. Herkesin aynı gelire sahip olduğu toplumlarda Gini katsayısı sıfır olurken, gelirin tamamının bir kişide toplanması durumunda Gini katsayısı 1'e çıkmaktadır. Türkiye'de 2013 yılında 0.400 olan Gini katsayısı, 2018 yılında 0.408'e, 2022 yılında ise 0.415'e yükselmiştir. Gini katsayısındaki bu artış, gelir dağılımındaki adaletsizliğin daha da derinleştiğini göstermektedir.

Ülkemizde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan "Gelir ve Yaşam Koşulları" istatistiklerine bakıldığında, geliri artan tek kesimin, toplumun en zengin %20'lik kesimi olduğu göze çarpmaktadır. Bunun dışında kalan kesimlerin tamamının geliri düşmüştür. Gelir dağılımının son 5 yıldaki dağılımına baktığımızda; En yoksul %20'lik kesimin gelirden aldığı pay 2018 yılında %6.14 iken bu oran 2022 yılında %6.04'e düşmüştür. En zengin 20'lik kesimin gelirden aldığı pay 2018 yılında %47.58 iken 2022'de bu oran %48.01'e yükselmiştir. Son 10 yıla baktığımızda ise 2013 yılından en yoksul %20'lik kesimin gelirden aldığı pay %6.01, en zengin kesimin gelirden aldığı pay ise %46.6'dır. Yani toplumun dar gelirli kesimi 10 yıl öncekinden daha yoksuldur ve alım gücünde ciddi bir düşüş olmuştur. En zengin %20'lik kesim ise 10 yılda daha da varlıklı hale gelmiştir.

Nitekim, emekli ve kamu çalışanlarının maaşları döviz ve altın karşısında neredeyse yüzde 50 oranında erimiş, dolayısıyla alım güçleri de düşmüştür. 2013 yılında 923 TL olan en düşük emekli maaşı ile 485 dolar ve 11 gram altın alınabilirken bugün 7 bin 500 TL'lik emekli maaşı ile 278 dolar ve 4 gram altın alınabilmektedir. 2013 yılında, 1.904 TL olan en düşük memur maaşı ile 1000 dolar ve 23 gram altın alınabilirken bugün 20 bin 352 TL'lik en düşük memur maaşı ile 755 dolar ve 12 gram altın alınabilmektedir. 2013 yılında, 804 TL olan asgari ücret ile 423 dolar ve 10 gram altın alınabiliyorken, bugün de 11.402 TL olan asgari ücretle 420 dolar ve 6 gram altın alınabilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun, iktidarın baskı ve müdahaleleriyle sansürleyerek açıkladığı verilere göre bile son 10 yılda toplumun %80'i hızla yoksullaşmakta, işçi, memur ve emeklilerin alım güçleri düşmekte, gelir dağılımındaki makas her geçen yıl daha da açılmaktadır. Buna rağmen AKP iktidarı tarafından gelir dağılımındaki artan eşitsizliği durduracak bir ekonomi planlaması yapılmamaktadır. Oysa gelir dağılımındaki adaletsizliğin eğitimden sağlığa, barınmadan sosyal hayata kadar her alanda fırsat eşitliğini, birçok temel hak ve hürriyeti ortadan kaldıran ağır sonuçları vardır. Bu nedenle ülkemizde artan gelir adaletsizliğini engelleyecek tedbirlerin hızla alınması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ülkemizde gelir dağılımındaki adaletsizliğin sebeplerinin araştırılması, bu sebeplerin ortadan kaldırılması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve gelir adaletsizliğinin kısa ve uzun vadede ortaya çıkabilecek sonuçları karşısında alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

218... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Abdülhak İbrahim	Kocaeli	[İmza]
İbrahim Öner Aygün	Zehra	[İmza]
Abdullah Zülal	Adana	[İmza]
Nurhan Altın	Çayırca	[İmza]
Ahmet ÖNAL	Kırıkkale Mr.	[İmza]
Ali GÖKÇEK	İSTANBUL	[İmza]
Aslı GENÇ	KAYSERİ	[İmza]
HARUN SÖZÜK MURAT	KOCAELİ	[İmza]
Namık Tan	[İmza]	İstanbul
Ediz İN	[İmza]	Edirne
Deniz Demir	Ankara	[İmza]
Kadir Durmaz	Tokat	[İmza]
CUMHUR HIZAL	MUGLA	[İmza]
Dr. Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR	[İmza]
Hüseyin Yıldız	Aydın	[İmza]
16		
17		
18		
19		
20		

